

nakon „Oluje“. To je prva, iako nepravosnažna presuda koja zločin „Oluje“ tretira kao ratni zločin.

Nakon parastosa sa koga se odlazi u tišini i pognute glave, Vučić je pred crkvom održao spontanu konferenciju za novinare. Kako javlja Tanjug, prvi potpredsednik vlade je govorio o kadrovskim rešenjima u vladi, „nagomilanim problemima“, kritičarima, podršci „našeg naroda“, JAT... DS i Srpska napredna stranka (SNS) su tog dana zaratile saopštenjima na temu, ko je u Srbiji krivac za odlazak Srba iz Hrvatske, dok se tim hakera iz Srbije okupljenih oko časnog srpsko-hrvatskog imena „Tesla“ svetio zbog „Oluje“ tako što je srušio 200 hrvatskih sajtova sa izjavama hrvatskih političara o „Oluji.“ Ista hakerska grupa je oborila i sajtove hrvatskih sveučilišta, ostavljajući poruke o ubijanju srpske dece u logorima tokom Drugog svetskog rata.

Ni DS ni SNS u čijem je rodoslovu i Šešeljeva stranka nisu podsetile saopštenjima da je 12. avgusta 1995, beogradska vlast počela da deportuje izbeglice iz Hrvatske sposobne za vojsku, proglašavajući ih ilegalnim imigrantima. Kako je izvestio Human Rights Watch (HRW), oni su predati Vojsci Republike Srpske ili ostacima tzv. Srpske vojske Krajine (SVK) da se bore i dalje. Policija je, pod izgovorom da ih vodi na lekarski pregled, opkolila dva izbeglička centra u zapadnoj Srbiji i većinu bivših boraca SVK ukrcala u autobuse kojima su odvezeni u Bosnu. U Bijeljini je dovezeno najmanje 1000 njih, saznao je HRW. Neke izbeglice su u Srbiji javno ponižavali i tukli jer su napustili RSK, ilustruje HRW. Zbog „povrede ugleda, časti, dostojanstva i pretrpljenog straha“, 708 izbeglica koje su izručene armadama Krajine i Bosne je tužilo Srbiju. Deportacija onih koji traže azil je protivna međunarodnom humanitarnom pravu, objasnio je UNHCR u pismu jugoslovenskom Ministarstvu inostranih poslova i Komesarijatu za izbeglice Srbije 22. avgusta 1995.

„Ono što možeš osvojiti prevarom, ne osvajaj silom“, naučila je realpolitika Srbije od renesansnog Nikole Makijavelija (Niccolò Machiavelli).

UZ EVRPSKI, ILI UZ RUSKI BROD

PIŠE: DRAGOLJUB TODORVIĆ

Punih šest meseci trajala je intezivna kampanja srpskog političkog vrha (Dačić, Vučić, Nikolić), usmerena na dobijanje datuma za početak pregovora sa Evropskom unijom (EU) o pristupanju Srbije. Kad su razgovori u Briselu uspeli i kada je odobren početak pregovora za kraj januara 2014. godine, došlo je do izevesnog zastoja u primeni Briselskog sporazuma. Ako bi analizirali aktivnosti srpskog političkog trijumvirata u pregovorima sa EU i Prištinom, potpisivanju tzv. Briselskog sporazuma i razgovore o njegovoj primeni, prvo što pada u oči je da su pregovarači sa srpske strane više od 20 godina bili ogorčeni protivnici EU, Amerike i Zapada uopšte i da su u svojim partijama Socijalističkoj partiji Srbije (SPS) i Srpskoj radikalnoj stranci (SRS) bez ikakve rezerve i bez ostatka podržavali stranačku politiku i svoje lidere Slobodana Miloševića i Vojislava Šešelja u ratovima koje su vodili devedesetih godina za teritorije i proširenje Srbije pod geslom „Svi Srbi u jednoj državi“ i „Srbija do linije Karlobag-Ogulin-Virovitica“. Kad su došli na vlast, nakon pet izgubljenih ratova i Vučić i Dačić i Nikolić su shvatili u kakvoj se ekonomskoj, privrednoj, finansijskoj i ukupno društvenoj krizi nalazi Srbija. Vrlo brzo su uvideli da od Rusije nema pomoći. Rusi su i sami u krizi, a oni i inače nikad i nikog ne pomažu. Osim toga jasno im je da Srbija od 5. oktobra 2000, praktično živi od donacija EU i Amerike, a da bez Evropske banke za obnovu i razvoj, Međunarodnog monetarnog fonda i Svetske banke ne može da funkcioniše. Trojka iz političkog vrha Srbije počela je da govori svojim građanima da je njima vrlo teško i mučno da pregovaraju sa EU i Prištinom, ali da moraju, da nemaju izbora, da su pregovori nužno zlo, da Srbija neće imati novca za isplatu plata i penzija, da naša deca za pet godina neće imati šta da jedu. Stalno ponavljaju da oni nikad ne bi ulazili u te pregovore, ali da moraju jer za Srbiju nema drugog izlaza, da će bankrotirati, sve uz slične katastrofične prognoze.

Nijednom se od aktuljenih srpskih političara nije čula kritička ili samokritička reč o dvodecenijskoj

populističkoj, izolacionističkoj i klaustrofobičnoj srpskoj politici u kojoj su i sami učestvovali. Takođe, u njihovom obraćanju javnosti nisu istaknute prednosti ulaska u evropsku zajednicu naroda, u savremeni svet i modernu civilizaciju.

Javnost je preko elektronskih i pisanih medija naprosto bombardovana izjavama političara da oni nikada ne bi ušli u EU, ali moraju, jer drugog izlaza nema. Suočeni sa ovakvim stavovima političke elite i sa vestima o velikim krizama u Grčkoj, Portugaliji, Španiji, Italiji koje su članice EU i koje ona pomaže sa milijardama eura, pa opet ne uspevaju da se stabilizuju, građani Srbije iz straha da će ostati bez posla, bez penzija, da će im deca biti gladna raznim istraživačima javnog mnjenja izjavljuju da su za ulazak Srbije u EU. Međutim, ta istraživanja ne daju pravu i tačnu sliku stava javnosti prema ulasku Srbije u EU. Ogromna većina građana Srbije je protiv ulaska Srbije u EU, protiv Amerike i Zapada u celini. Po poslednjem istraživanju javnog mnjenja koga je obavila Kancelarija za evropske integracije vlade Srbije za ulazak u EU je 50 odsto građana. Zbog velikog straha od bankrota Srbije i straha od ugroženosti života i opstanka, sopstvenog i svojih porodica, u takvoj Srbiji građani su se u tom procentu izjasnili za EU. Inače, taj procenat nije realan, znatno je niži i može se izraziti jednocifrenim brojem.

Srbija je tradicionalno protiv Zapada, zapadnih vrednosti, kapitalizma, liberalizma, ljudskih prava, pravne države, privatnog vlasništva, tržišta, trgovine, konkurencije, profita...

Svojevremene razlike između četnika i partizana, 70 godina nakon Drugog svetskog rata u Srbiji postepeno nestaju i postaju sve sličnije razlikama između Karađorđa i Miloša Obrenovića; danas obojica u srpskoj istoriji imaju pozitivan predznak bez obzira na to što je Miloš ubio Karađorđa. I partizani i četnici i njihove aktuelne pristalice imaju istovetan negativan stav prema Zapadu, a pozitivan prema Rusiji. Veliko je i teško pitanje ko je u Srbiji popularniji da li Draža (Mihailović) ili (Aleksandar) Ranković.

Otac srpske nacije, nacionalkomunist, prvoborac, ratnik i borac protiv četnika, pisac obimne

knjige o četništvu kao zločinu, Rankovićev čovek od najvećeg poverenja, Titov saputnik na Galebu, šef države, značajni sudionik ratova devedestih za vreme kojih se od svih učesnika najviše zalagao za etničko čišćenje i preseljenje stanovništva i još uvek aktivan u raspirivanju mržnje prema srpskim komšijama druge nacije, vere i kulture Dobrica Ćosić je u svojoj knjizi „*Piščevi zapisi 1993 - 1999*“ izdatoj 2008, vrlo eksplicitno, precizno i bez ikakve dileme izneo svoj stav o Zapadu, Americi i Rusiji:

„*Opseda me ideja: Hitlerov Trojni pakt 27. marta 1941, bio je čista politička romantika i lirika prema Clintonovom, Blerovom, Kolovom, Širakovom ultimatumu... Da li to istorija svojom dijalektikom fabulira dramaturgijske sudbine srpskog i ruskog naroda koji su pod udarom jedne velike sile sveta sposobne da ih paralise i potpuno potčini, ako Rusija ne smogne snage da atomsko oružje učini energijom svoje politike...*“

Najveći zločini ovog doba su zločini duha učinjeni moralnim nihilizmom. Ozakonjeno licemerje. Ozakonjena laž. Ozakonjena nepravda. Globalističko zlo. Fašizam i nacizam simulirali su neku rimsku i arijevsku časnost, neko arijevske dostojanstvo i viteštvo. Američki imperijalizam je brutalan, ciničan, nihilistički. Amerika je veća opasnost za čovečanstvo od nekadašnjeg hitlerizma i fašizma, jer nastupa u ime slobode, mira i demokratije. Spas svetu je u nekoj velikoj nepredvidivoj nesreći da bi iznutra paralisala Ameriku, zemlju prosperiteta i uspeha; društvo najvišeg životnog standarda na Planeti...

Ali Rusija ima razloge i potrebe da se priseti da je velika vojna sila; ima priliku i izazov da ponovo postane svetski faktor, da se uspravi, da se suprostavi i okonča gorbačovsku jeljcinovsku kapitulaciju pred Zapadom. Izgleda mi da to i uviđa. Za sada samo retorički.“

Dakle, srpski otac nacije se zalaže da Rusija atomskom bombom napadne Ameriku, priželjkuje veliku prirodnu katastrofu koja bi uništila Ameriku, žali za propašću komunizma u Evropi i zbog raspada SSSR. Priželjkuje povratak SSSR iz perioda Leonida Brežnjeva. Teško je u svetskoj istoriji, politici i literaturi naći sličan izliv zla, mržnje i frustriranosti kao što je ovo Ćosićevo zastrašujuće i monstrozno pisanje. Ćosićev tekst je poraz čoveka kao homosapiensa, veliki udarac ljudskoj civilizaciji, negacija ogromnih dostignuća čovečanstva u nauci, kulturi i umetnosti, ignorisanje humanosti, ljudskog uma i svih čovekovih potencijala. Ćosićevo sočinjenje je toliko opskurno, sa

neverovatnom količinom mržnje, pa se ne može reći da srpski narod deli mišljenje svog „oca nacije“ i da ga odobrava.

Međutim, iako je Čosićeva mržnja prema Zapadu i Americi i privženost Rusiji i komunizmu daleko iznad i izvan razmišljanja prosečnog, tipičnog Srbi- na, ipak je srpsko javno mnjenje prilično homoge- no kad je reč o potpuno iracionalnoj mržnji prema svemu zapadnom, Evropi i Americi. U takvom stavu su ujedinjeni i vlast i opozicija, i pristalice četnika i partizana, rankovićevci i ibeovci, desničari i levičari, vernici i ateisti, monarhisti i republikanci, intelektualci i seljaci, studenti i penzioneri i svi ostali. Ima mnogo argumenata kojima se ova tvrdanja može potkrepiti. Da bi se bolje razumeo i shvatio takav, drastično negativan stav prema Americi i Zapadu svih slojeva srpskog društva s jedne strane, i apso- lutno pozitivan i afirmativan odnos prema Rusiji sa druge, interesantno je analizirati percepciju Srba o tri istaknute političke ličnosti socijalističke Jugo- slavije, posmatrane u kontekstu odnosa prema Zapadu, Americi i Rusiji i to Tita, Milovana Đilasa i Edvarda Kardelja.

Jospi Broz Tito vladao je socijalističkom Jugosla- vijom punih 35 godina. Bio je neprikosnoveni, auto- ritarni vladar koji je u jednopartijskom sistemu vla- dao uz pomoć tajne policije i partije. Takav Brozov lični režim u potpunosti je odgovarao srpskom men- talitetu za koji je karakteristično da je tajna polici- ja najviša vrednost i da bez nje nema vlasti, države i bilo kakvog prosperiteta. Teško je pronaći narod u Evropi koji je tako slepo odan i poslušan tajnim služ- bama kao što su Srbi.

Brozova politika i on lično u mnogim svojim aspektima u potpunosti su odgovarali Srbima. Jedi- na Brozova mana u očima srpske populacije jeste to što je bio Hrvat.

Broz je voleo kindurenja, ordenje, prstenje, uni- forme, epolette, bela odela, parade, štafete, slete- ve; imao je Brione, Brdo kod Kranja, Belje, Bugojno, Karađorđevo; imao je Galeb, Plavi voz, rols rojs, kadi- lak, van serije izrađene unikatne mercedese. Ta nje- gova sklonost malograđanskim pravilima igre ukla- pa se u srpski pogled na svet u kome je malograđan- ština takoreći nacionalna osobina.

Tito je tokom svoje vladavine forsirao tzv. punu zaposlenost, u svakoj republici postojali su gigan- ti teške industrije (Jesenice, Sisak, Zenica, Nikšić, Smederovo, Skoplje) koji su pojedinačno zapošljava- li po više hiljada ljudi. Inače, na posao se išlo kao na

promenadu, radilo se pomalo uz kaficu i časka- nje, posao se dobijao za ceo život, nije postoja- la nikakva mogućnost da se neradnik, nekompe- tentan i nedisciplinovan radnik otpusti sa posla. Takav odnos prema radu odgovarao je Srbima koji su poznati po ležernosti kada su u pitanju rad i obaveze.

Međutim, najveće poštovanje u Srbiji Tito je imao kao veliki rusofil i boljševik. Poznata je nje- gova izjava: „*Bolji je i najgori socijalizam od najbo- ljeg kapitalizma*“. Jedan od najznačajnijih i najpa- metnijih srpskih političara XX veka, Marko Nike- zić izneo je svoje viđenje Tita u intervju koji je dao novinaru Slavoljubu Đukiću 1988, i u prvoj polovini 1989. Na pitanje Đukića otkuda Titova odbojnost prema demokratizaciji društva Nikezić odgovara:

„Vaspitanje, ruski uticaj, rano je prestao da bude sposoban za promene. To je istorijsko, biološko, psi- hološko pitanje...Kad je hteo da me opomene rekao bi - ono je imperijalizam a ovo je socijalizam, makar sa nedostacima - To mi je govorio još dok sam bio ambasador u Americi, smatrao je da branim Ame- rikance, smelo je ušao u sukob sa Rusima, ali mu je kasnije ogromno laknulo kada je došlo do pomirnja...

Uvek sam prijateljima govorio: dok postoji taj veliki ledeni breg kakav je Rusija nema pravog kravljenja nig- de, pa ni kod nas. Znam, mnogi to neće prihvatiti, ali mislim da je režim u Rusiji kroz čitavo vreme bio garant režima u Jugoslaviji. Čak i za vreme naših svađa. To je paradoksalno, ali je tako. Predsednik je, mislim, posle pomirenja sa Rusima imao i neku formalnu garanciju. Ja sam se rano uverio, pogotovo kad sam bio savezni sekretar za inostrane poslove da ćemo morati da se krećemo zajedno sa celim Istokom...

Žao mi je da kažem kao Jugosloven, kao čovek koji je proveo život u tome, ali poslednjih dvadesetak Titovih godina najviše mi liče na decenije Leonida Brežnjeva“.

Ljudska, moralna i intelektualna veličina i groma- da, autentična ličnost, prvi disident u Istočnoj Evro- pi, pre Solženjicina i Saharova, a mnogo pre Leha Valensa i Havela, prvi čovek koji je uvideo da je komunizam laž, kič i zločin; da je tiranija, manipu- lacija i pljačka; da proizvodi korupciju, nepotizam i

nejednakost i da je kao takav neprirodna, neljudska i po čovečanstvo katastrofalna ideologija bio je Milovan Đilas. Uz nobelovca Ivu Andrića, Đilas je jedini Jugosloven čije ime u svetskim razmerama nešto znači. Njegova knjiga „Nova klasa“ uvrštena je među 100 najboljih knjiga XX veka. U Titovom ličnom režimu bio je na robiji devet godina iako nije pripremao nikakvu pobunu protiv Titove despotije, nije organizovao nikakvu grupu, nije okupljao svoje pristalice, nije ni pokušavao da ruši vlast. Bio je sam, pojedinac, intelektualac, čovek koji misli svojom glavom, ima integritet, dignitet i hrabrost. Jednom rečju, bio je ličnost. Milovan Đilas je u svetu jedan od najprevođenijih autora iz bivše Jugoslavije. Na Zapadu se i sad brane doktorske disertacije o Đilasovom delu, a ovih dana dobio je i ulicu u Amsterdamu.

U današnjoj Srbiji, Đilas je lakmus za proveru ko je za Zapad, kapitalizam, liberalizam, evroatlanske integracije, a ko za Rusiju, veliku „rusku dušu“ i komunizam. Većina se na sam pomen Đilasovog imena namršti i istakne laž koja je produkt omiljene srpske zanimacije - teorije zavere, da je Đilas za vreme rata ubijao u Crnoj Gori. Za najšire slojeve srpskog društva u ratu nisu ubijali ni Tito, ni Draža, ni Ljotić, ni Nedić, ni Ranković, ni Krcun Penzić. Svi oni su lirski pesnici, a ubijao je samo Đilas. Međutim, to je providna i monstruoza laž. Mnogi pouzdani istraživači, a posebno jedan koji dve decenije istražuje život i delo Milovana Đilasa i ima gotovu, neobjavljenu, obimnu knjigu o njemu nisu našli nijedan dokaz, čak ni indiciju da je Đilas nekoga ubio, naredio da se ubije, ili na bilo koji način učestvovao u nekom ubistvu.

Odnos javnog mnjenja u Srbiji prema Milovanu Đilasu najbolje pokazuje da su građani Srbije protiv ulaska u EU. Srpskom mentalitetu ne odgovara Đilasov intelektualizam, spremnost da se izjašnjava, njegov stav da čovečanstvo počiva na razlikama, a ne na monolitnosti, njegov osećaj za druge i slabije, njegove slobodarske ideje.

Jedan od najvažnijih političara Titove epohe bio je Edvard Kardelj. On je kreator i protagonist svih najvažnijih reformi u Jugoslaviji: privrednih, ustavnih, društvenih, partijskih i svih drugih. Glavna karakteristika svih reformi koje je Kardelj osmislio, formulisao, pokrenuo i sprovodio bila je približavanje jugoslovenskog socijalizma tzv. socijalizmu sa ljudskim likom, socijaldemokratiji, tržištu, Zapadu, a udaljavanje od Rusa, boljševizma, sovjetskog lagera i uopšte od sovjetskog uticaja. O reformama

u Jugoslaviji Marko Nikizić u razgovoru sa novinarom Đukićem objašnjava:

„Bilo je iskrenih pokušaja, zaista da se nešto menja, a kada se vidi da to podrazumeva izmenu karaktera vlasti tu se stane. To pokazuje da je to na svoj način, bio - savršen sistem - On je zaokrugljen, ima svoju logiku, nije otvoren, što je bila njegova snaga i što je na kraju morala postati njegova tragedija. On je savršen u tom smislu što je završen, a kada je završen to je kao šraf kada počne u mestu da se okreće, nema spirale...“

Znate demokratija je jedna vrsta kiseline koja mnogo toga rastvara. Sve ono što diktatori uzimaju kao svoj argument, da predemo sa reči na dela, budimo efikasni, sva ta brbljanja, sve to, izgleda mogu da realizuju samo parlamentarni režimi. Diktatura se vrti u krug“.

Sigurno najbolji poznavalac prilika u Titovoj Jugoslaviji je istoričarka Latinka Perović koja o tom periodu piše na osnovu ličnog iskustva, pošto je bila visoki politički funkcioner te države i lično poznavala sve glavne aktore političke scene, kao i sve ključne političke događaje iz njene istorije. Osim toga, gospođa Perović crpi saznanja iz brojne primarne građe koju je kao istoričar decenijama istraživala po arhivima i bibliotekama. Kad se tome doda njena erudicija, interes za literaturu i umetnost, njen radoznali duh i enegrija, spremnost za razgovore i svakovrsna uopštavanja, smisao i osećaj za dijaloški diskurs i toleranciju, svaki njen tekst koji tretira vreme velike Jugoslavije je izuzetno respektabilan i relevantan. U jednom razgovoru, nedavno objavljenom Latinka Perović kaže:

„Sa Kardeljem Jugoslavija nije mogla postati zemlja nalik na Francusku ili Švajcarsku. Ali bi bez njega, izvesno, ličila na Rumuniju pod Nikolaeom Čaušeskuom...“

Edvard Kardelj je u Srbiji jedna od najomraženijih ličnosti. Mrze ga čak više i od rimskog pape, Klintona, Regana, Blera, gospođe Tačer, Valcava Havela (koga otac srpske nacije zove - miš pucać) i drugih umišljenih i prononsiranih srpskih neprijatelja.

Na osnovu ove kratke analize kako se u Srbiji gleda na tri istaknuta političara socijalističke Jugoslavije, uz sva aktuelna dešavanja, posmatrana sa tačke gledišta pristupanja Srbije EU vrlo jasno proizlazi da je Srbija primorana na približavanje EU, a da bi joj najviše odgovarala preporuka patrijarha Irineja da se mali srpski čamac prikači za veliki ruski brod.